

ingediend op **1884** (2023-2024) – Nr. 1
15 november 2023 (2023-2024)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Economie,
Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Maurits Vande Reyde

over de halfjaarlijkse resultaten
van de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV)

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;

Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;

Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;

Gwendolyn Rutten, Maurits Vande Reyde;

Meyrem Almaci, Imade Annouri;

Thijs Verbeurgt.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;

Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;

Stijn De Roo, Loes Vandromme;

Tom Ongena, Bart Van Hulle;

Johan Danen, Björn Rzoska;

Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

1.	Inleidende uiteenzetting	4
1.1.	Halfjaarlijkse cijfers	4
1.2.	Rapportering	5
1.3.	ESG-beleid	5
1.4.	Waarborgen	6
2.	Bespreking	8
2.1.	Tussenkomsten van de leden	8
2.2.	Antwoorden	9
2.3.	Bijkomende vragen en antwoorden	10
	Gebruikte afkortingen	12
	Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie hield op 12 oktober 2023 een gedachtewisseling over de halfjaarlijkse resultaten van de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV).

De getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Inleidende uiteenzetting

De *commissievoorzitter* legt uit dat PMV niet alleen de halfjaarlijkse resultaten zal toelichten, zoals eerder in de commissie werd afgesproken, maar ook het instrument van de waarborgen. In uitvoering van de resolutie die eerder door het Vlaams Parlement werd goedgekeurd (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1366/2), zullen de commissieleden ook een bestand ontvangen met vertrouwelijke informatie over de gesteunde bedrijven.

Michel Casselman, algemeen manager van PMV, bevestigt dat nu de maatschappij voortaan halfjaarlijks in het parlement wordt gehoord, ze telkens een ander facet van haar werking zal toelichten. Voor deze gedachtewisseling is dat het instrument van de waarborgen. Hij zal ook ingaan op de rapportering aan het Vlaams Parlement en de ESG-doelstellingen.

1.1. Halfjaarlijkse cijfers

De spreker start met de halfjaarlijkse cijfers. Investerings, dus zowel waarborgen, kapitaaldeelnames als leningen lopen over meerdere jaren, wat de halfjaarcijfers en zelfs jaarcijfers relatief maakt. PMV zorgt ervoor dat haar termijnen complementair zijn aan die van andere kredietverstrekkers, bijvoorbeeld banken, die doorgaans op vijf tot zes jaar lenen. Een negatief cijfer, algemeen of op een onderdeel, is niet meer dan een momentopname. Daarom plaatst hij in de presentatie de cijfers van de eerste helft van 2023 naast die van de eerste helft van 2022 (HY 2023/HY 2022).

Het investeringstotaal ligt in de eerste helft van 2023 op 102,1 miljoen euro, wat een behoorlijk hoog cijfer is. De tweede jaarhelft is voor PMV altijd drukker dan de eerste jaarhelft. De twee piekmomenten zijn het einde van het jaar en net voor de zomer. De verwachting is dat de cijfers voor 2023 nog meer dan zullen verdubbelen.

De investeringen zijn opgesplitst in kapitaal en leningen. PMV gebruikt voor de investeringen eigen middelen maar werkt ook via geadviseerde fondsen waaraan het zelf bijdraagt. Dat verklaart waarom de som van de investeringen door PMV-groep en via geadviseerde fondsen hoger ligt dan het totaal van de investeringen opgenomen in de getoonde tabel. Voor de berekening van het totaal wordt de investering van PMV in de geadviseerde fondsen geëlimineerd.

De desinvesteringen bedragen 53,5 miljoen euro en kunnen worden opgesplitst in desinvesteringen van de eigen balans en van de geadviseerde fondsen. Dat is een normaal bedrag. In 2022 lagen de desinvesteringen in het eerste halfjaar heel wat hoger, wat vooral het gevolg was van de verkoop van de participatie in Luxexcel aan Meta, met een grote meerwaarde trouwens.

Een investeringsmaatschappij als PMV heeft geen omzet maar intrestinkomsten, die geboekt staan onder de financiële opbrengsten, of dividendinkomsten. Bedrijfsinkomsten zijn vergoedingen voor het beheer van fondsen, bijvoorbeeld infrastructuurfondsen voor pensioenfondsen of verzekeringsfondsen. De stijging ten opzichte van 2022 is vooral het gevolg van de inflatie.

Het nettoresultaat is 11 miljoen euro. Vorig jaar was dat hoger maar een grote exit in de tweede jaarhelft kan een heel ander beeld geven. De gerealiseerde meerwaarden en de nettominwaarden zijn opgesplitst in beurs- en niet-beursgenoteerd. In de eerste jaarhelft is de Bel 20 met 5 procent gezakt, en dus ook de beursgenoteerde aandelen van PMV. Dat wordt weerspiegeld in de minwaarden.

1.2. Rapportering

Michel Casselman geeft verder uitleg bij de vertrouwelijke informatie over de ondersteunde bedrijven die de commissieleden van PMV zullen ontvangen. Hij hoopt dat de verstrekte informatie tegemoetkomt aan de vraag van het parlement en staat open voor feedback.

1.3. ESG-beleid

Volgens het samenwerkingsakkoord met de Vlaamse Regering moet PMV inzetten op de ESG-criteria, wat staat voor Environmental, Social en Governance. Volgens de SFDR, de Europese Sustainable Finance Disclosure Regulation, gericht tegen greenwashing in de financiële wereld, zijn er drie categorieën van fondsen: witte fondsen die met ESG geen rekening houden, lichtgroene en donkergroene fondsen. PMV is een investeringsmaatschappij en geen fonds en valt dus niet onder de SFDR-regelgeving. Ze verbindt zich evenwel vrijwillig tot het halen van de lichtgroene normen. De donkergroene zijn voor haar niet haalbaar, wel voor fondsen die zich specifiek richten op milieudoelstellingen. PMV is actief in uiteenlopende sectoren, onder meer software, erfgoed en innovatieve bedrijven, en die zijn te divers om de donkergroene normen te halen.

De lichtgroene normen houden een engagement in om voor elk dossier ESG als norm naar voren te schuiven, met bijhorende verwachtingen voor de financier en de ondernemer. Van de ondernemer wordt verwacht dat hij stappen naar meer duurzaamheid zet, met als doel dat het bedrijf duurzamer is op het ogenblik dat PMV eruit stapt. PMV dwingt dat af, in de zin dat de maatschappij in ruil voor haar inbreng bepaalde engagementen van de ondernemer vraagt. Bij kapitaalsparticipatie is dat gemakkelijker omdat PMV dan deel uitmaakt van de raad van bestuur. Bij leningen wordt er eerder gewerkt aan motivatie en bewustwording.

Voor haar ESG-beleid hanteert PMV een trapsgewijze aanpak, die door Michel Casselman wordt getoond in een schema. Eerst gaat ze na of het dossier aan de ESG-regels beantwoordt. Enkele sectoren zijn daarbij uitgesloten. Eens een dossier als aanvaardbaar is bestempeld, wordt er een ESG-vragenlijst beantwoord. Daarvoor wordt de Greenomytool gebruikt, een softwareplatform gebaseerd op de Europese taxonomie. De jaren voordien werden door organisaties verschillende methoden gebruikt, ook PMV had een eigen methode. Met de taxonomie creëert Europa een jargon en eenvormige richtlijnen en daarom werd voor Greenomy gekozen. PMV overlegt met de investeringsmaatschappijen van de andere gewesten en ook met het federale niveau om dezelfde tool te gebruiken. Het is nu belangrijk dat Febelfin en de banken dat ook doen. Dat zou ervoor zorgen dat een partij die de vragenlijst voor PMV heeft ingevuld die ook kan gebruiken bij elke bank. Dat verhindert dat bedrijven, zoals voor de MiFID-wetgeving, voor elke bank een andere lijst moeten invullen. Het is de bedoeling de efficiëntie te verhogen het werk te beperken en dat vooral voor de kmo's, de voornaamste klanten van PMV. Daarover is er nog overleg in werkgroepen. Het staat dus nog niet vast dat alle banken dit zullen gebruiken.

Voor het beoordelen van de gezondheid en het potentieel van een bedrijf kijkt PMV onder meer naar de commerciële, technologische en juridische risico's. Daaraan worden de ESG-risico's toegevoegd. Die worden op een generalistisch niveau ingeschat door de domeindeskundigen van PMV, medewerkers gespecialiseerd in de

chemie, softwaretechnologie, cashflow als het over leningen gaat enzovoort. PMV vormt dus ook de eigen medewerkers in ESG. Als die knipperlichten detecteren, wordt er, net als in technologische of juridische kwesties, een externe specialist bijgehaald die de risico's en kansen analyseert. De gepaste zorgvuldigheid (due diligence) wordt ook voor ESG toegepast: er is een goede algemene screening door het eigen personeel en zo nodig ook door externe specialisten. Dat resulteert in een risicoprofiel waarna wordt besproken met de ondernemer hoe de ESG-risico's op termijn kunnen worden verminderd, bijvoorbeeld door elektrificatie van het wagenpark voor een logistiek bedrijf, en hoe daarover te rapporteren. Sommige logistieke bedrijven hebben een S-risico, een sociaal risico, bijvoorbeeld als ze werken met Oost-Europese werknemers. Ook daarover worden afspraken in het contract opgenomen. De onderneming rapporteert erover en op die manier wordt nagegaan of ze de afspraken nakwam.

De benadering is anders bij de standaardproducten en de producten op maat. Bij die laatste kan PMV striktere eisen stellen. De standaardcontracten zijn gepredefinieerd en minder afdwingbaar. Daar zet de investeringsmaatschappij in op bewustwording, overleg en opvolging.

1.4. Waarborgen

Algemeen

Vooraleer in te gaan op het instrument van de waarborgen schetst Michel Casselman nog even de algemene rol van PMV. De opdracht van PMV is de financiering van de Vlaamse economie, aanvullend op private partijen, en specifiek voor delen van de economie, projecten, bedrijven en omstandigheden waarvoor het niet eenvoudig is private financiering te vinden. Dat betekent niet dat PMV zelf altijd het geld op tafel legt. Zo geeft ze waarborgen als hefboom om private spelers, in eerste instantie de banken, te motiveren. Banken vragen immers een onderpand aan de ontleners. Dat kan een gebouw zijn maar alleen als dat nog niet bezwaard is door een andere lening. Beginnende bedrijven zoals softwarebedrijven en technologiebedrijven hebben in hun vroege fases doorgaans geen activa om in pand te geven. Heel wat bedrijven huren ook hun gebouwen. Om te vermijden dat beginnende ondernemers hun privévermogen in pand moeten geven, kan PMV een waarborg aan de bank te verstrekken. Die is altijd beperkt tot maximum 75 procent van het ontleende bedrag, wat maakt dat banken ook altijd zelf een risico lopen. Dat zet hen aan tot zorgvuldig handelen en beperkt het risico voor Vlaanderen.

Gemiddeld bedraagt het waarborgpercentage iets meer dan 50 procent. Dat niet altijd het hoogste percentage genomen wordt, komt ook omdat er een vergoeding moet worden betaald, die oploopt met het bedrag en de horizon van de lening. De bank en de onderneming onderhandelen met elkaar over het waarborgpercentage.

De standaardwaarborg bedraagt maximum 1,5 miljoen euro en geldt dus voor leningen van maximaal 2 miljoen euro bij een garantiepercentage van 75 procent. Voor hogere waarborgbedragen kan Gigarant nv, een zusterbedrijf van PMV dat beheerd wordt door PMV, een waarborg toekennen. Als de waarborg niet hoger is dan 750.000 euro kunnen de banken, weliswaar binnen een afgesproken kader, zelf over de toekenning beslissen. Elk jaar wordt het volume aan automatische waarborgen met de banken afgesproken. PMV voert, naast steekproefsgewijze audits op lopende waarborgen, hoe dan ook een audit uit voor elke lening waarvoor de waarborg wordt afgeroepen. Als het kader niet gevolgd is, krijgt de bank geen geld.

Recordproductie in 2022

De Vlaamse waarborg bestaat al sinds de jaren 50, het systeem van automatische toekenning door de banken bestaat sinds 2005. Het systeem werkt efficiënt en het aantal waarborgen neemt toe, hoewel er wel schommelingen zijn die de conjunctuur volgen, zoals uit de getoonde tabel blijkt. Voor 2023 wordt een waarborgbedrag van ongeveer 300 miljoen euro verwacht, wat iets lager is dan het recordjaar 2022. Ook de kosten voor Vlaanderen hangen mee af van de economische conjunctuur.

Als de economie het slechter doet, worden er minder leningen terugbetaald. In hoogconjunctuur zijn er zelfs jaren dat Vlaanderen eraan verdient.

Sinds de start van de huidige waarborgregeling heeft PMV al voor 3,7 miljard euro aan waarborgen toegekend, goed voor 26.697 waarborgen. Een heel groot deel daarvan zijn ondertussen zonder voorwerp omdat de lening terugbetaald werd. Op 30 juni 2023 stond er 894 miljoen euro aan waarborgen open.

Investeringshefboom en risico's

Het totale bedrag van 3,7 miljard euro stond over de hele periode borg voor een totaal financieringsbedrag van 6 miljard euro door de banken. Een bedrijf legt daar eigen middelen bij op, wat het totale investeringsbedrag op 9,1 miljard euro brengt.

Van het waarborgbedrag van 3,7 miljard euro heeft Vlaanderen effectief 264 miljoen euro aan niet-terugbetaalde leningen betaald, dus ongeveer 9 procent. Als de bank nog geld kan recupereren uit de activa van de onderneming krijgt PMV daarvan hetzelfde percentage als waarvoor het een risico droeg, dus maximaal 75 procent van het gerecupereerde geld. Van de 264 miljoen euro aan afgeroepen waarborgen heeft Vlaanderen nog 108 miljoen euro teruggekregen via de recuperaties door banken.

Daarbij komt nog de vergoeding betaald door de ontleners voor een waarborg, goed voor een totaal van 84 miljoen euro. Over de totale periode van een kleine twintig jaar bedragen de nettokosten 71,7 miljoen euro, dus gemiddeld 3 tot 3,5 miljoen euro per jaar. Michel Casselman herhaalt dat daar tegenover 9,1 miljard euro aan investeringen staat, dus een hefboomfactor van 127.

PMV bezorgt haar ramingen aan de Vlaamse Regering opdat ermee rekening kan worden gehouden bij de opmaak van de Vlaamse begroting.

Winwinlening

Onder de standaardwaarborgen vallen ook de instrumenten Winwinlening en Vriendenaandeel. Bij de Winwinlening, een succesformule, lenen vrienden en familie aan een startende of andere ondernemer. Daarvoor krijgen ze dan jaarlijks een belastingkrediet van 2,5 procent op het uitstaande bedrag. Als de lening niet wordt terugbetaald en bijgevolg wordt opgezegd, is er een eenmalig belastingkrediet van 30 procent op het openstaande bedrag. Een belastingkrediet kan alleen maar toegekend worden aan wie in Vlaanderen belastingen betaalt.

Om woekerintresten te vermijden, bepaalt PMV bij het begin van het jaar een vork waartussen de intrestvoet moet vallen. Voor 2023 is dat tussen de 2,6 en 5,2 procent. Per bedrijf is de maximumgrens 300.000 euro, per particulier 75.000 euro. Om het maximale bedrag te ontfemen, heeft een bedrijf dus de inbreng van minstens vier particulieren nodig. Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden op www.winwinlening.be.

In de coronajaren 2020 en 2021 steeg het succes van dit type lening, zoals blijkt uit de getoonde tabel. In de jaren 2022 en 2023 is er een normalisatie. Sinds de start van het instrument in 2006 werd een klein miljard euro van particulieren gemobiliseerd voor kmo's. Het openstaande saldo op 30 juni 2023 is 539 miljoen euro, met een gemiddelde van 22.000 euro per lening. Over de volledige termijn is de kostprijs voor Vlaanderen 95 miljoen euro, werkingskosten en belastingkredieten samen.

Een ander belangrijk aspect is dat de Winwinlening een achtergestelde lening is, dus geen bancaire lening. Dat houdt wat meer risico in voor wie de lening verstrekt, maar heeft als voordeel dat de bankcapaciteit van de onderneming niet wordt aangetast. De Winwinleningverstrekker heeft bij wanbetaling pas rechten nadat de rechten van de bank opgenomen zijn, dus ziet de bank de lening als een versterking van het eigen vermogen van de onderneming.

Vriendenaandeel

Het Vriendenaandeel is een recenter instrument, gestart tijdens de coronacrisis. Het is geen achtergestelde lening maar een deelname in het kapitaal. Het familielid of de vriend wordt medeaandeelhouder, wat het complexer maakt omdat er een element van waardering bij komt kijken, zowel bij instap als bij uitstap.

De limieten zijn 75.000 euro per vriend-aandeelhouder en 300.000 euro per kmo. De instrumenten zijn combineerbaar: een vriend kan zowel geld verstrekken via de Winwinlening als een Vriendenaandeel nemen. Het succes ervan is kleiner, allicht door de complexiteit. De beperkte productie beperkt ook de kostprijs voor Vlaanderen.

2. Bespreking

2.1. Tussenkomen van de leden

Maurits Vande Reyde vindt het een goede afspraak dat PMV twee keer per jaar de resultaten komt toelichten en daarbij ook dieper ingaat op een bepaald instrument. De ter beschikking gestelde informatie zal het lid nog nader bekijken maar op het eerste gezicht beantwoordt ze aan de vereisten van de parlementaire resolutie en het is in ieder geval een stap vooruit in de transparantie. Meer inzicht maakt dat het parlement de maatschappelijke prioriteiten kan checken en eventueel bijsturen, wat de maatschappelijke relevantie van de investeringsmaatschappij alleen maar ten goede kan komen.

Het lid blijft achter de principes van de waarborgregeling staan. Voor grotere bedragen is er Gigarant waar een grondigere risicoanalyse aan voorafgaat. Het risico voor de gewone waarborgregeling is beheersbaar maar stijgt wel. Klopt het dat er voor 2023 al een nettoverlies van 13 miljoen euro is? Is het niet nodig het risico te beperken door de gezondheid van de onderneming als criterium in te bouwen? Het plafond voor de waarborgen is al enkele keren opgetrokken, wat in crisistijden te verrechtvaardigen was, maar kan men dat blijven doen? Hoe denkt PMV dat het risico zal evolueren? Zal een striktere aanpak nodig zijn?

Het is logisch dat er een hefboomeffect is maar voor het lid is de centrale vraag of de leningen gegeven zouden zijn zonder waarborg. Wordt het risico nu niet disproportioneel afgewend op de belastingbetaler? Misschien komt het door de crisis maar het aantal waarborgopnames en de nettoverliezen stijgen, wat tot voorzichtigheid moet aanzetten. De mitigatie van het risico is voor *Maurits Vande Reyde* een debat waard. Zo is het een optie om alleen financieel gezonde dossiers te aanvaarden en het systeem van automatische toekenningen te schrappen.

Björn Rzoska heeft de meegedeelde informatie ingekeken en dat doet hem twijfelen of PMV de ESG-strategie altijd even consequent toepast. Hij heeft de indruk dat de deugdelijkheid van het ondernemersplan het voornaamste criterium blijft. Als ondernemingen een goed businessplan voorleggen, kunnen ze doorgaans bij de bank een lening krijgen zonder waarborg. Hij ziet niet direct in waarom PMV bijvoorbeeld de aanleg van padelterreinen moet steunen. Gezien het grote succes ervan lijkt het ook onmogelijk om alle nieuwe padelterreinen te steunen. Het lid vindt dat de investeringsmaatschappij zich vooral moet richten op de klimaat- en energietransitie, zoals ze ook gedaan heeft voor bijvoorbeeld de windenergiesector. Zijn vraag blijft in hoeverre de ESG-strategie echt wordt uitgerold.

Thijs Verbeurgt is tevreden dat PMV ingaat op de vragen van het parlement naar meer transparantie. Hij zal bekijken of de meegedeelde informatie beantwoordt aan de verwachtingen.

2.2. Antwoorden

Michel Casselman wijst erop dat de aanpak van PMV altijd dezelfde is, zowel voor het windmolenpark op zee als voor padelterreinen. PMV kijkt naar waar er problemen van financiering zijn en bekijkt dan of het kan optreden. Ondernemingen hebben doorgaans geen problemen om een eerste lening bij de bank te verkrijgen. Als bedrijven evenwel snel groeien, vinden banken het risico soms te groot, bijvoorbeeld omdat de omzet achterblijft en pas kan verhogen nadat de investering gebeurd is. Dan kan PMV een rol spelen met achtergestelde leningen of kapitaal. Dat kan zowel gaan om een onderneming die padelterreinen aanlegt als om windmolenparken, het plaatsen van laadpalen enzovoort.

Toen C-Power, het eerste windmolenpark, in financiële moeilijkheden kwam, toonde de familie Colruyt zich geïnteresseerd, maar vond ze het risico te groot. Daarom is PMV mee ingestapt, wat uiteindelijk tot het succes van Parkwind heeft geleid.

Björn Rzoska lijkt te stellen dat PMV niet proactief genoeg optreedt om de klimaatdoelstellingen te halen. Maar de aanpak blijft dezelfde, PMV richt zelf geen ondernemingen op. Vandaag zijn er bijvoorbeeld geen laadstations voor vrachtwagens omdat er geen elektrische vrachtwagens zijn en omgekeerd. PMV kan daarin een belangrijke rol spelen. Dat betekent niet dat PMV zelf waterstofstations zal bouwen, ze zal een partij steunen die het wel doet. Als dat succesvol is, zal er over tien jaar gezegd worden dat PMV proactief is opgetreden; maar in essentie is de werkwijze altijd dezelfde.

PMV moet wel verhoogde aandacht hebben als het weet dat in een sector de risico's, maar ook het maatschappelijk effect groot kunnen zijn. Allicht kan het zijn activiteiten nog beter bekend maken bij ondernemers maar het is niet zo dat het in de plaats van ondernemers zal treden, aldus Michel Casselman.

Filip Lacquet, groepsmanager Bedrijfsfinanciering bij PMV, wijst erop dat banken meestal een eigen inbreng vragen. Bij snelle groei, bijvoorbeeld bij de aanleg van padelterreinen, kunnen ondernemers dat niet altijd zelf opbrengen. PMV zorgt daar dan voor via achtergestelde leningen of rechtstreeks kapitaal inbreng.

De klimaat- en energietransitie staat inderdaad in de samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse Regering. PMV zal de regels voor een lichtgroen fonds respecteren door ondernemers te stimuleren om aandacht te hebben voor ESG, weliswaar met concrete kritieke prestatie-indicatoren. Dat neemt niet weg dat PMV elk team met een goed plan probeert te financieren, dus niet alleen in ESG-domeinen.

De verliesfinanciering voor de waarborgen schommelt over de jaren heen, wat te maken heeft met de conjunctuur. Tijdens de coronacrisis maakte Vlaanderen zelfs winst op de waarborgregeling. Er waren toen immers heel weinig of geen faillissementen. Het zou misschien kunnen dat er in 2023 13 miljoen euro verlies is. Maandelijks maakt PMV daarvan een prognose die ze naar haar voogdijminister stuurt. Het aantal faillissementen stijgt, wat deels een inhaalbeweging is na de coronacrisis.

Het risico wordt onder controle gehouden door het waarborgpercentage te beperken tot maximum 75 procent. In een raamovereenkomst hebben de banken zich er voorts toe geëngageerd om hun eigen processen en procedures te volgen en daarop audit PMV hen.

Over het inbouwen van een gezondheids criterium merkt Filip Lacquet op dat een lidstaat van Europa een beperkte staatssteun per onderneming mag toekennen maar ze moet daarbij de de-minimisregeling volgen. De waarborgregeling van PMV bevat een deel staatssteun en moet dus die regels volgen. Een van de criteria is dat de onderneming niet in moeilijkheden mag zijn. De bank moet dat checken en kijkt daarvoor vooral naar het eigen vermogen. Eigenlijk wordt er dus al een soort gezondheids criterium gehanteerd. Voor financiering boven de 750.000 euro doet het team van de waarborgregeling een uitgebreide analyse, waarna de raad van bestuur van PMV een advies geeft aan de minister die beslist.

Vlaanderen werkt voor de automatisch toegekende waarborgen met jaarlijkse enveloppes aan de banken en kan die dus jaarlijks verlagen, meer specifiek maken of de premies verhogen. Dat heeft natuurlijk geen effect op de bestaande waarborgen, de nu uitstaande 900 miljoen euro.

Er werd verwezen naar het hefboomeffect. Of de leningen ook gegeven zouden zijn zonder waarborg, is volgens Filip Lacquet niet te achterhalen. Heel wat waarborgen worden aan starters gegeven, dus aan bedrijven die nog geen drie jaar bestaan. Bij de sectoren springen de horeca, de bouw en de detailhandel eruit. Die sectoren hebben het de laatste jaren moeilijker om een bankfinanciering te krijgen. Dat sterkt PMV in de overtuiging dat de waarborgregeling in veel gevallen wel degelijk nodig is om de banken te overtuigen.

Michel Casselman vult aan dat de banken nog altijd maar voor een klein deel van de leningen een waarborg vragen, allicht omdat er een vergoeding voor moet worden betaald. Een tweede demotiverende factor is dat de banken zelf een deel van het risico dragen. Als het toch de verkeerde kant uitgaat, kan de investeringsmaatschappij elk jaar ingrijpen door het volume of de voorwaarden te wijzigen.

2.3. Bijkomende vragen en antwoorden

Maurits Vande Reyde informeert hoe de gezondheid van een bedrijf in de praktijk wordt gecheckt. Er worden toch ook waarborgen gegeven aan bedrijven in moeilijkheden of in herstructurering?

Filip Lacquet antwoordt dat het in de waarborgregeling de banken zijn die checken of het bedrijf niet in moeilijkheden is. Daarvoor zijn er strikte regels. De EU heeft die regels enkele jaren geleden nog gewijzigd en is ze nu opnieuw aan het her bekijken. Vandaag is vooral het eigen vermogen het criterium. Als de bank een lening toekent en een waarborg vraagt zonder dat aan de regels is voldaan, kan PMV dat nadien bij de audit vaststellen. Er gebeurt nu een audit op elke afgeroepen waarborg, vooraleer er wordt uitbetaald. Als de bank de regels niet volgde, betaalt de investeringsmaatschappij niet. Per jaar zijn er op de tweeduizend toegekende waarborgen tien tot vijftien die niet worden betaald of worden geschrapt. Dat wordt dan telkens met de bank besproken zodat die er lessen uit kan trekken.

Voor bedrijven in herstructurering zijn er de Gigarantwaarborgen. De premie is daarbij marktconform en valt dus niet onder de de-minimisregeling. PMV schat daarbij voor elk dossier zelf het risico in.

Maurits Vande Reyde vermoedt dat een verlies van 13 miljoen euro erop wijst dat de banken niet nauwgezet genoeg te werk gaan bij het beoordelen van de gezondheid van de onderneming.

Filip Lacquet beaamt dat staatssteun een deel uitmaakt van de waarborgregeling. De premie die PMV vraagt, is doorgaans onvoldoende om alle risico's te dekken. Gemiddeld kost de regeling Vlaanderen 3 tot 4 miljoen euro per jaar. De voorbije jaren bracht ze geld op, wat het eventuele verlies van 13 miljoen euro dit jaar zou compenseren. Het is een beleidskeuze om te bepalen hoeveel de overheid wil inzetten voor het hefboomeffect dat het instrument ressorteert. Als het geld als subsidie wordt gegeven, is het hefboomeffect beperkt, hier is het hefboomeffect maal 127. Zelfs als het maar de helft zou zijn, is het nog altijd een van de beste instrumenten.

Maurits Vande Reyde besluit dat alles beter is dan subsidies.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Maurits VANDE REYDE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ESG	environmental, social and governance
EU	Europese Unie
Febelfin	Belgische Federatie van de Financiële Sector
MiFID	Markets in Financial Instruments Directive
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
SFDR	Sustainable Finance Disclosure Regulation